

Inatsisartuni ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiit

**Inatsisartuni ilaasortap Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiit, § 37 naapertorlugu
apeqquteqaataanut akissuteqaat**

20. november 2013
Sagsnr. 2013-091871
Dok. Nr. 1395809

Apeqquternut qujavunga. Akissuteqaat matuma kinguliani allassimavoq.

Postboks 1614
3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 34 54 10

E-mail: apn@nanoq.gl

www.naalakkersuisut.gl

Apeqqut:

- 1) Avatangiisinut tunngassuteqartut tungaasigut paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaaneq, aalajangiiniarnerni innuttaasut peqataasinnaatitaanerit, maalaaruteqarsinnaaneq eqqartuussivimmilu misiliineq pillugit Aarhusimi isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarnissaanik Naalakkersuisut sulissuteqalersaarpat?

Tunngavilersuut:

Aatsitassarsiorneq pillugu ulluni makkunani oqallissuteqaruttorfinni pingaaruteqarpoq avatangiisinut tunngatillugu nunatsinni innuttaasut inatsisitigut illersorneqarnissaat ilutigalugu qulakkeerniassallugu. Aarhusimi isumaqatigiissut nunarpaalussuarnit, ilagalugu Danmark, atsiorneqarnikuuvoq avatangiisinut tunngassuteqartut tungaasigut paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaanermut, aalajangiiniarnerni innuttaasut peqataasinnaatitaanerannut maalaaruteqarsinnaanermullu tunngassuteqartoq. Nunatsinni inuinaat naalakkersueqataanerit innuttaasullu aalajangiiniarnerni peqataasinnaatitaanerit taamatut inatsisitigut qulakkeerinninnikkut avatangiisinut sunniuteqalersitsisumik nukittorsarneqassapput.

Partiit Inatsisartuni sinniisuutitaqartut tamarmik isumaqatigiipput avatangiisit inuillu peqqissusiat isumagalugit aatsitassarsiortoqassasoq, taamatuttaaq partiit tamarmik isumaqatigiippasipput suliniutit aalajangersimasut aallartinnginnerini ammasumik peqataatitsillunilu aalajangiiniartoqartassasoq. Taamaammatt pissusissamisuussaaq Aarhusimi isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqassappat avatangiisinut aalajangiiniarnernilu peqataanermut atatillugu innuttaasut Inatsisartullu taamaasillugit inatsisitigut toqqammavissarsinneqassammata.

Apeqqut 1-imut akissut:

Århusimi isumaqatigiissut 1998-imeersoq innuttaasut avatangiisinut pisinnaatitaaffiit tunngasuvoq. Isumaqatigiissut innuttaasut avatangiisit pillugit paasissutissanik pissarsinnaanerit, avatangiisinut suliasaqqarfimmi aalajangiinernut peqataasinnaanerit aammalu maalaaruteqarsinnaanerit eqqartuussivitsigullu misiliinnaanerit tunngasuvoq. Isumaqatigiissutip nunani

tamalaani avatangiisinut isumaqatigiissutini allani tamani atuuttut paarlattuannik, nunat nunani tamalaani isumaqatigiissut malillugu pisussaaffimminnik malinninngitsoorsimappata, nunat kisimik pinnatik kisiannili aamma innuttaasut NGO-llu maalaaruteqarfigisinnaasaannik immikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik komité-qarnini ilaatigut pitsaaqutigaa. Isumaqatigiissummi suleqataasut nunallu ilaasortaasut 46-uupput, taakkulu amerlanersaat Europami nunaneersuupput. Taakku saniatigut Asiap qeqqani nunat ataasiakkaat EU-lu ilaasortaapput. Asiami nunat allat, Afrikami imaluunniit Amerikami Avannarlermi aamma Kujallermi nunat arlaannaalluunniit nunani tamalaani isumaqatigiissummut atsiorsimangillat¹.

2000-imi Danmarki Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu tunuarsimaarnertaqartumik isumaqatigiissummut akuersivoq. Isumaqatigiissut 2001-imi oktobarimi atuutilerpoq. Avatangiisit pillugit inatsimmi nalinginnaasumik atuuttumi nunani tamalaani isumaqatigiissut avatangiisinik innarlitsaaliuinissaq pillugu Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut peqqussutaannut nr. 8-mut, 15. november 2007-imeersumut ilaatinneqarpoq, tassanilu Kapitali 10-mi maalaaruteqarsinnaanermut periarfissat allanngortinneqarput. Taamaalilluni nunani tamalaani isumaqatigiissut ilaannakoortumik avatangiisinut inatsisimmi nalinginnaasumik atuuttumi atulersinneqarpoq.

Aatsitassanut suliassaqarfimmi avatangiisinik allanngutsaaliuinissaq Aatsitassanut ikummatissanullu Inatsit tunngavigalugu aqunneqarmat, Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi kikkut tamarmik avatangiisit pillugit paasisutissanik pissarsisinnaanerat pillugu immikkut aalajangersagaqarpoq, takuuk ilaatigut Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi Kapitali 15 avatangiisinik naliliisarnermut tunngasoq. Kiisalu Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi allannguutissat arlallit 2012-imi Inatsisartunit akuerineqarnerisa kingunerisaanik, innuttaasut soqutigisaqatigiiffiillu ingerlatsinermi aalajangikkat pillugit maalaaruteqarsinnaanerinut aalajangersakkat annertusisat atuutsinneqalerput, tassani ersarinnerusumik paasinarnerusumillu sulisoqarnissaa aammalu maleruagassanik paasinnissinnaanerup atuisinnaanerullu oqinnerulernissaa siunertarinelarluni.

Tamatuma saniatigut erseqqissaatigineqassaaq, Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit tunngavigalugu VVM-imut nassuiaatinik taaneqartunik pilersitsinissamut suliaqarnissamullu malittarisassiortoqarsimammat, takuuk Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi Kapitali 15 avatangiisinik naliliisarnermut tunngasoq. Malittarisassani VVM-imut nassuiaatit tamanut ammasumik tusarniaassutigineqartarnissaannut, aammalu VVM-imut nassuiaatit naammassineqarnerini tamanut ammasumik tusarniaanermi inernerusut suliarinissaannut ingerlatseqatigiiffiit pisussaaffilerneqarnissaannut piumasaqaatinik aalajangersaasoqarpoq. Naalakkersuisut naliliinerat malillugu VVM-imut nassuiaatit suliarineqarnerinut kikkut tamarmik peqataatinneqartarneri aatsitassarsiornermut suliassani avatangiisinut naliliinnermut innuttaasut soqutigisaqatigiiffiillu soqutiginninnerinut suleqataasarnerinullu annertuumik nukittortitsisimavoq.

¹ Najoqqutarisaaq: <http://www.unece.org/env/pp/ratification.html>.

Naalakkersuisut siusissukkut innuttaasunik peqataatitsisarnissaq tamanullu ammasumik tusarniaasarnissaq pillugu inatsisini aalajangersakkanik nutaanik maannakkorpiaq suliaqarput.

Taamatutaaq aningaasaateqarfimmik, innuttaasut najukkanilu innuttaasut aammalu Kalaallit Nunaanni suliniaqatigiiffiit attuumassuteqartut aatsitassarsiornernut aalajangersimasunut atatillugu ajornartorsiutit immikkut ittut paasiniarlugit misissuinernik aallartitsinissamut aningaasanik qinnuteqarfigisinnaasaannik pilersitsinissaq sulissutigineqarpoq.

Aalajangersakkat ingerlatseqatigiiffiit suliassatut pilersaarutaannut siusissukkut ilaatinneqarsinnaanissamut, aammalu tamanut ammasumik tusarniaanerit ersarissumik ingerlanneqarsinnaanissaannut qulakkeereqataassapput.

Danmarkip Aarhusimi isumaqatigiisummik akuersinerani Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfigninnerup atorunnaarsinneqarnissaanik Naalakkersuisut maannakkorpiaq pilersaaruteqanngillat. Naalakkersuisut naliliinerat malillugu nunani tamalaani isumaqatigiisummi anguniakkat eqqarsaatigisassallu pingaarnerit ullumikkut nunatsinni pisortat ingerlatsinerannut inatsisitigut maleruagassat nalinginnaasut, kiisalu maleruagassat immikkut ittut annertunerusullu, avatangiisinut suliassaqarfimmut atuutinneqalersimasut aqutugalugit malinneqarput. Kalaallit Nunaata Aarhusimi isumaqatigiisummut akuersinissaanik Naalakkersuisut sulissuteqarusunnginnerannut peqqutaasoq pingaarneq tassaavoq, aqutsineq eqqarsaatigalugu tamatuma isumalluutissanik pisariaqartitsiviungaatsiarnissaa Naalakkersuisunit naliliiffigineqarmat.

Kisiannili avatangiisinik suliassaqarfimmi ersarinnerusumik pissusilersornissamut, akuutitsisarnissamut oqaloqatigiinnissamullu ineriartortitsinermut ingerlaannartoqarnissaa Naalakkersuisut pingaartippaat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kim Kielsen